

SLAVENSKI VESTNIK

Tiskovina ■ Poština plačana pri pošti 64290 Trzic 1

P.n. 1

Koroška osrednja knjižnica
"dr. France Sušnik"
Na gradu 1
62390-Ravne na Koroškem

SLOVENSKI VESTNIK, Tavriserstr. 15, A-9020 Celovec
Zastopnik za YU: ADIT-DZS, P.P. 171, 61000 Ljubljana

CELOVEC TOREK
26. JUNIJ 1990

Letnik XLV.
Štev. 43 (2558)

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt

Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt

Cena: 7 šil.
din. 10

P. b. b.

Kulturni spored dobro obiskanega tovariškega srečanja so oblikovali MePZ Zarja (zgoraj), MoPZ Foltej Hartman, Društvo godba na pihala Šmihel in recitator Franci Sadolšek.

Šolski zakon v parlamentu

Po soglasnem sklepu še naprej sporne novele k manjšinskošolskemu zakonu za Koroško bo ta jutri na dnevnem redu seje avstrijskega parlamenta. Kot smo že poročali, novela poleg izboljšav vsebuje tudi nove nevarnosti, posebno glede nadaljnjega oženja dvojezičnega elementarnega pouka. Manjšinskošolski ustavni zakon za vso Avstrijo ne bo na dnevnem redu seje parlamenta.

DS slovenskih socialistov v SPÖ le „načelno“ sprejeta

Deželni predsednik SPÖ dr. Peter Ambrozy je včeraj po seji deželnega vodstva novinarjem sporočil, da se je vodstvo SPÖ z osnutkom za ustanovitev stranke delovne skupine „narodna skupnost“ sicer ukvarjalo, jo načelno tudi pozdravlja, da pa dokončnega sklepa ni sprejelo.

Ambrozy je dejal, da bodo o organizacijski obliki te delovne skupnosti še razpravljali, da pa tudi še ni jasno, ali bo dobila enak status kot npr. mladinski organi-

zaciji JG in SJ, sploh pa da tudi še ni izključeno, da bo morda prišlo do neke vseavstrijske variante, saj se menda tudi zvezno vodstvo socialistične stranke ukvarja z idejo o ustanovitvi take delovne skupnosti. Na Koroškem vidi Ambrozy le možnost, da bi strankarski kongres šele spomladi 1991 sklepal o ustanovitvi delovne skupnosti slovenskih socialistov, dotlej pa da bi deželno vodstvo v sodelovanju s Tomažem Ogrisom pripravilo ustrezen predlog.

Razprava o spravi možna le ob upoštevanju zgodovinske resnice

Zveza koroških partizanov je tudi letos priredila tovariško srečanje pri Peršmanovem muzeju, torej na kraju, kjer so nacisti še tik pred koncem vojne pobili vso družino – od starcev do dojenčkov. Prav na tem srečanju je bil seveda tudi govor o nastali oziroma okrepljeni razpravi o spravi ter o nekaterih izjavah predsednika nove vlade Slovenije.

Glavni govornik dr. Janko Malle je dejal, da je treba k temu vprašanju pristopiti s

spoštljivim odnosom do vseh tistih, ki so z vsakim protihitlerjanskim letakom in vsako partizansko puško ustvarjali otoke svobode in s tem najkrajšo pot do nje, prav tako pa tudi s poštenim odnosom do zgodovinskih dejstev.

Janko Malle je tudi podkreplil, da je treba v tej razpravi seveda razlikovati med razumljivo, čeprav ne opravičljivo, reakcijo ljudi in med načrtno državno in sistemsko raznarodovalno in genocidno politiko: „Zato sprava ne

more in ne sme biti samo enostransko dejanje, pač pa obojestransko ob upoštevanju zgodovinske resnice. „Torej bi bil za nas izziv, da podrobno popišemo usodo koroških Slovencev, saj nam Koroška in Avstrija ne moreta očitati temnih lis. Obratno: Peršmanovi, Hojninkovi in drugi še vedno čakajo na rehabilitacijo!“ (Glej ponatis govora na 2. strani).

Poleg dr. Malleja je Peterleta kritiziral tudi predsednik Zveze koroških partizanov

Janez-Wutte-Luc: „Oproščanja sedanjega predsednika vlade Slovenije ne razumemo, saj se opravičuje prav tistim, ki so hoteli likvidirati Slovenijo in uničiti slovenski narod. Če bi se opravičil zasebno, bi ga še razumeli, kot predsednika Slovenije pa ga ne.“ Izjave Peterleta in spravaštvu pa so kritizirali tudi zastopniki borčevskih organizacij iz Avstrije, ki so opozorili tudi na krepitev desnega ekstremizma v Avstriji.

Marjan Majcen novi generalni konzul SFRJ v Celovcu!

Odločitev o novem generalnem konzulu Jugoslavije v Celovcu je sprejeta. V intervjuju za Slovenski vestnik je zunanji minister Slovenije dr. Dimitrij Rupel napovedal, da bo to mesto zasedel sedanji direktor slovenskega velepodjetja „Metalka“ Marjan Majcen. Novi generalni konzul je gospodarstvenik s specializacijo na področju zunanje trgovine. Strankarsko pripada krščanskim demokratom.

Vse hrvaške organizacije proti ustavnemu šolskemu zakonu

V posebni resoluciji vse organizacije gradiščanskih Hrvatov odklanjajo manjšinskošolski ustavni zakon, ki ga hoče vsiliti koroški deželni glavar dr. Jörg Haider (in tudi poslanec Zelene alternative Karel Smolle...) tudi gradiščanskim Hrvatom, ki imajo, kot koroškimi Slovenci, zajamčene pravice na šolskem področju v 7. členu Avstrijske državne pogodbe, ki ima veljavo ustavnega zakona. Organizacije v omenjeni resoluciji tudi izrecno odklanjajo zadržanje državnega poslance Karla Smolleja. Kot je znano, velika večina koroških Slovencev novi ustavni šolski zakon odklanja.

Oman v Kostanjevici

Po razstavah v Piranu in Trziču koroški akademski slikar Valentin Oman razstavlja v Kostanjevici na Krki na Dolenjskem. Razstavo njegovih del je pretekli petek odprl slovenski minister za informacije Stane Stanič.

O Omanovi razstavi v Lamutovi galeriji in v kostanjeviški poslovnici veži bomo obširneje poročali prihodnjič.

Kritika je zalegla: nov „koroški del“

Šolski učbenik za stvarni pouk v četrtih razredih na koroških ljudskih šolah bo od naslednjega šolskega leta dalje imel predelane strani o prikazu koroške zgodovine. Kot je znano, je vrsta učiteljev, zgodovinarjev ter različne organizacije, predvsem Zveza slovenskih organizacij ter tudi skupina Longo mai, ki je naslovila na ministrstvo za pouk protestno pismo z zahtevo po takojšnji spremembi koroškega dela učbenika, ostro kritiziralo prikaz koroške zgodovine, saj so bili pod naslovom „Notzeiten in Kärnten“ (Časi stiske na Koroškem) navedeni le potres leta 1348, kuga, vdor Turkov, francoska zasedba Koroške od 1809 do 1813 ter da je bil Beljak med drugo svetovno vojno 40-krat bombardiran. O izseljevanju

koroških Slovencev, preganjanju ljudi zaradi njihove politične usmeritve ali njihovega porekla, ter antifašističnem odporu učenci niso bili seznanjeni.

Kritika je končno zalegla, saj je Avstrijska zvezna založba zdaj skupini Longo mai pismeno sporočila, da so sporne strani predelali in jih na novo tako tekstovno kot tudi slikovno oblikovali in pri tem tudi upoštevali slovenski del koroške zgodovine kot na primer izseljevanje Slovencev med nacionalsocialistično strahovladno ter druge za koroške Slovence pomembne dogodke. V pismu Avstrijske zvezne založbe dobesedno piše, da za založbo „ni bil problem prepričati avtorje, da obe tozadevne strani v doslejšnji obliki niso sprejemljive.“

GLOSA

Kljukasti križ

Priznani avstrijski go-spodarskimagazin „trend“, ki izhaja na Dunaju, je ob pripravi svoje reportaže „Mogočnejši Vrbe“ (Die Mächtigen von Velden) v gostilni Gröblacher na Kostanjah nad Vrbo odkril sliko očeta sedanjega svobodnjaškega podžupana Herberta Gröblacherja, na kateri je bil, po mnenju avtorja članka Florijana Sablatschana, „pri poznejšem koloriranju „oprjsa odlikovanj razločno viden kljukasti križ“.

Kot piše v obširnem članku, v katerem Sablatschan osvetljuje ozadje turističnega razvoja Vrbe in vlogo nekaterih „turističnih cesarjev“, v Gröblacherjevo gostilno na Kostanjah večkrat zahaja tudi podžupanov deželni glavar Jörg Haider.

Ne da bi trdili, da je Haider sliko s kljukastim križem videl in ne zahteval njeno odstranitev, je po reportaži v „trendu“ jasno, da je funkcionar Haiderjeve svobodnjaške stranke sebe in svojega „šefa“ spravil v dokaj neugoden položaj. Po izkušnjah z „zadevo Müller“ v Labotski dolini, v kateri je pred nekaj meseci „igral glavno vlogo“ tamkajšnji šef svobodnjaške stranke, ki je potem odstopil, smo radovedni, kaj se bo sedaj zgodilo v vrstah svobodnjaške stranke in tudi na občinski ravni, saj gre pri tem za osebo, ki je na eni izmed najvidnejših komunalnih pozicij v tem svetovno znanim turističnem kraju.

Je tudi v Vrbi odstop nezbežen? – odgovor je jasen, Da!

-obs

Slovenska vlada napoveduje zaprtje JE Krško

Slovenski minister za energetiko dr. Miha Tomšič je potrdil, da bo vlada v dveh letih izdelala podroben program za zapiranje jedrske elektrarne Krško, ki naj bi do leta 1995 tudi zares prenehala obratovati. Hkrati z JE Krško hočejo zapreti tudi rudnik urana na Žirovskem vrhu. Na pogovoru z novinarji minister Tomšič ni izključil, da bi zapiranje jedrske elektrarne lahko stalo med 8 in 10 milijard dolarjev (!), izkazalo se pa je tudi, da v zvezi s tem še ni bilo uradnih stikov s Hrvaško, ki zaenkrat zaprtje odločno zavrača.

„Peršmanovi, Hojnikovi in drugi še vedno čakajo na rehabilitacijo!“

Govor člana IO ZSO dr. Janka Malleja na tovariškem srečanju pri Peršmanu

Tovariško srečanje v spomin brutalno pobitim Peršmanovim žrtvam se mi zdi v tem trenutku toliko bolj pomembno, ker odnosi do narodne preteklosti, zlasti do narodnoosvobodilnega boja, postajajo dvomljivi, vprašljivi. Nekakšno dvorezno obnašanje do narodnoosvobodilnega boja je bilo za slovensko narodno skupnost na Koroškem pravzaprav že vedno značilno, saj smo za vsakim tovarišem, za vsakim partizanom slutili komunistično infiltracijo in z absolutiziranjem nekaterih dozdevnih političnih resnic nismo dopuščali diferenciranega političnega in kulturnega mišljenja. Toda s tem smo omogočili, da se je partizanstva in osvobodilnega boja prijel madež politične ideologije. Kaj je potem takem lažje kot odklanjati partizanstvo! Deli in celo organizacije koroških Slovencev skušajo zatiskati oči pred vsemi izkušnjami iz narodnoosvobodilnega boja. Ali znamo priznati, da se mnogo naših sorojakov sprašuje po smislu prepevanja partizanskih pesmi, ali znamo pogledati resnici v oči, ko tim odpravljane temnih senc predvojnne, medvojnne in povojne slovenske preteklosti postaja v celotnem slovenskem kulturnem prostoru predmet razprav na račun negativnega tretiranja narodnoosvobodilnega boja? V zakrbljivi meri pa te sence lebdijo nad odnosi Republike Slovenije s sosedi, med drugim tudi nami Slovenci v zamejstvu. Dvomim v mostove nove pravičnosti, če naj bi vseslovenska narodna sprava odpirala okno v Srednjo Evropo in v civilizirane družbene odnose z očiščevanjem in kesanjem, z novo kulturno vizijo v smislu: Slovenci, poiščimo vse, ki smo jim kdajkoli prizadejali kakršnokoli krivico, in se jim opravičimo!

To malodušje in travma slovenskih manjvrednostnih kompleksov pričata o tem, da se še nismo znebili gmotnega in duhovnega varušta fraka in talarja, da se ne znamo spopasti sami s seboj, z vsem, kar nosimo v sebi hlapčevskega. Cankar je genialno spregledal ta naš slovenski značaj, ki še dandanes ali pa na žalost spet učinkuje kot oblikovalec zavesti Slovencev:

„Če je kje bil delavec suženj, je bil v naših slovenskih krajih dvakrat suženj! Drugod so mu izrabljali roke in glavo, pri nas pa so mu povrh tega vzeli ponos, odrekli mu dušo in odrezali jezik.“

Če o sencah v preteklosti govorimo v zvezi z demokratično pluralizacijo Republike Slovenije, moramo ugotoviti, da nas je na Koroškem razprava o tem spremljala vso povojno obdobje. Večkrat se je razvnela o odvedencih, o

domobranskih beguncih v Vetrinju, Spitalu itd. Cilj teh polemik, ki so polnile strani kor. Slovincem nenaklonjenih časopisov, pa vse doslej ni bil raziskanje zgodovine, ugotavljanje dejstev, presejanje spon preteklosti, pač pa predvsem poskus političnega zlorabljanja zelo parcialnega in izkrivljenega prikazovanja dogodkov. Če so partizani po osvoboditvi že „pospravili“ z tim. odvedenci, dokazljivo znanimi nacističnimi veljaki, čemur nikakor ne moremo prikimavati, se mar mora zaradi tega kot krivec obremenjevati ves slovenski narod? Ni to iracionalno, če se posamezni individualni primeri maščevanja prekvallificirajo v krivdo naroda? Politični cilji take strategije so jasni: obujati mračne prikazni preteklosti, da bi z njimi pogojevali sedanost. Haiderjev nacionalizem modernejšega tipa skuša izkoristiti prav te psihološke vzvode, da bi v koroškem nacionalističnem vzdušju še pridobil na popularnosti.

Žal pa so nekatere demokratične sile na Koroškem, predvsem pa v Sloveniji tako oslabele, da se ne znajo temu zlorabljanju učinkovito upirati; očitno nad načelnostjo že povsod prevladuje logika pridobivanja volilnih glasov. Z mešanimi občutki smo priče dejstvu, da se nova slovenska vlada skuša kar najprijazneje pokloniti deželi Koroški in državi Avstriji. Vetrinjska maša je slovenske sanje o vstopu v Evropo vezala na leto 1945, in takrat, mislim, da Slovincem ni šlo tako prekleto dobro, da bi se lahko želeli zgodovinske vrnitve v prihodnost. Zato si želimo, da bi o našem zgodovinskem spominu prevladovalo trezno razmišljanje in sposobnost, da bi prepoznali našo preteklost takšno kot je. To v sedanjih razmerah, obremenjenih s travmo zelo enostransko prikazane sprave, pomeni, da moramo biti sposobni jasne razločevanja med bojem za svobodo in kolaboracionizmom. Takšno pravilo se je, hvala bogu, uveljavilo v zahodnih demokracijah in upam, da se bo Slovenija tudi v tem oziru znala odpirati zapadnemu svetu. V celoti se pridružujem mnenju novega predsednika slov. parlamenta, ko pravi:

„Moralno pravno je bilo domobranstvo od vsega začetka diskvalificirano. Pristali so namreč na to, da postanejo del nemškega vojaškega stroja... Objektivno so se postavili v službo Nemcem in postali del sredstev za dosego njihovega vojaškega cilja. Po kakršnihkoli kriterijih naj to sodelovanje presojava, vedno so se bojevali proti zaveznikom, ne samo proti Sovjetom, še celo ne samo proti partizanom. Partizane so ob tem času zave-

dr. Janko Malle

zniki že priznali kot vojaško silo na svoji strani. S tem so dokončno in nepreklicno zapečatili svojo usodo. Kar je sledilo, je bilo samo še logična posledica njihovega objektivnega podpiranja Nemcev. Deliti so morali usodo premaganca, in sicer v širšem okviru celotnega nemškega poloma“.

Odnos koroških Slovencev, predvsem starejše generacije, ki je ta boj vodila, in srednje generacije, ki je zrasla v protifašističnem duhu prvih povojnih let, je deloma zelo čustven, deloma zelo ambivalenten. Čustven, ker smo koroški Slovenci brez vsakršnega kolaboracionizma in bremenilnih ideoloških primesi vodili osvobodilni boj za goli narodni obstoj. Ambivalenten, ker smo dopuščali avstrijski in koroški uradni politiki, da je popačila podobo o vlogi narodnoosvobodilnega boja. To je pomenilo, da osvobodilna kulturna tradicija iz slovenske zgodovine za nas ne predstavlja več neizpodbitnega moralnega imperativa, ki nas bi vznemirjal in dramil k spoprijemanju z današnjo družbeno stvarnostjo. To je sedaj naša dilema, da v nas samih ne spoznamo več vrednot kulture kot ustvarjalne in vedno v bodočnost zazrte volje po svobodi in enakopravnosti. Vsak oborožen upor pa ima vsekakor nekatere marginalne temne lise, ki pa v ničemer ne zmanjšujejo veličine in pomena osvobodilnega boja. Na Koroškem večjih in pomembnejših temnih lis ni bilo predvsem zato, ker je širok narodni konsenz za preživetje onemogočal nastajanje vsakršnega kolaboracionizma. Res pa je, da smo preteklost obravnavali nekoliko preveč nekritično, plakativno, površno, brez poguma za poglobljeno diskusijo, včasih smo ta naš odnos do NOB tudi nekoliko preveč poenostavljali z omejevanjem na zunanje manifestativne oblike, na proslave, na okrivjanje spomenikov. To obredno ravnanje je mlade odtujilo od teh idealov. V večini primerov pa tudi nismo znali ločevati

samo preteklosti od tega, kar je nastalo na njeni osnovi. To pomeni, da so bili naši odnosi do matične dežele prav iz tega vidika nekritični in celo škodljivi za rast obojestranske kvalitete v medsebojnem sodelovanju. Najbrž smo si s takim obnašanjem sami gradili ideološke zidove. Zdi pa se mi, da je bilo to tudi posledica dejstva, da smo bili koroški Slovenci desetletja pod kontinuiranim nemško-nacionalnim pritiskom, ki se v letih med 1920 in 1945 pojavljali v različnih agresivnih oblikah.

Kako torej do sprave, do odpravljane temnih senc preteklosti? Brez dvoma z zelo spoštljivim odnosom do vseh tistih, ki so z vsakim protihitlerjevskim letakom in vsako partizansko puško ustvarjali otoke svobode in s tem najkrajšo pot do nje. Prav tako pa s poštenim odnosom do zgodovinskih dejstev: NOB je bila osvobodilna akcija celotnega slovenskega naroda (ne pa KP). Zato teza o NOB kot državljanski vojni ne more vzdržati pravične zgodovinske ocene, ker opravičevanje kolaboracionizma na novo odpira rane in ustvarja nove razkole. Enako vrednotenje protifašizma in kolaboracionizma pomeni v Evropi potvarjanje zgodovinsko sprejete ocene druge svetovne vojne.

Če skušamo razvijati spoštljiv odnos do zgodovinskih dejstev in resnice, pri tem ne želimo iztrgati posameznih dogodkov in epizod iz dejanskega konteksta, v katerem so se dogajali. Primera nasilno odvedenih Korošcev po maju l. 1945 ni mogoče razumeti, če ne upoštevamo nacistične tiranije in njene vloge v nacističnem raznarodovalnem aparatu. Nasilje, če gledamo z današnjega zornega kota, ni opravičljivo, prav posebej še tedaj ne, ko so žrtve nasilja tudi nedolžni ljudje. Razlikovati pa je treba med razumno, čeprav ne opravičljivo reakcijo ljudi in med načrtno državno in sistemsko raznarodovalno in genocidno politiko. Zato sprava ne more in ne sme biti samo enostransko dejanje, pač pa obojestransko ob upoštevanju zgodovinske resnice.

Menim, da je razprava o spravi za nas primeren izziv, da bomo pisali in dopolnjevali listo izseljenih slovenskih družin, pregnanih slovenskih duhovnikov, pobitih partizanov, pomorjenih Peršmanovih, Hojnikovih in drugih koroških Slovencev, ki so na Koroškem želeli preživeti kot Slovenci. Zgodovina lahko dokaže, da nam Avstrija in Koroška takih temnih lis ne more očitati, pač pa obratno. Peršmanovi, Hojnikovi idr. še vedno čakajo na rehabilitacijo.

PIŠE IVAN P. LUKAN

Italija, vzorni organizator svetovnega prvenstva 1990 v nogometu, se v zadnjem času uveljavlja tudi na področju gradnje hitrih železniških prog. Potniški in tovorni vlaki med Vidmom in avstrijsko-italijansko mejo pri Trbižu bodo že leta 1994 vozili po povsem novi progi s hitrostjo nad 160 kilometrov na uro; na nekaterih odsekih pa bodo dosegli celo hitrost nad 200 kilometrov. 90 kilometrov dolgo progo od Vidma do Trbiža pa bodo prevozili v samo 45 minutah, medtem ko znaša sedanji vojni čas za skoraj enako dolgo progo eno uro in pol. Nova proga vodi skoraj izključno skozi predore in preko viaduktov, tako da potniki nekaj lepe Kanalske doline, ki je dandanes žal skoraj uničena, skoraj ne bodo videli.

Skozi Kanalsko dolino po novi železniški „direttissimi“

Gradnja odseka med Vidmom in avstrijsko-italijansko mejo pri Trbižu se je sicer začela že v letih 1980/1981, toda pomanjkanje finančnih sredstev pri italijanskih železnicah je za nekaj časa gradnjo prekinilo, tako da je bilo do leta 1988 dograjena le proga med Vidmom in Gemono, ki je geološko manj zahteven del. Pred dvema letoma se je začel glavni del gradnje, pri čemer je bil potek skoraj neopazen, ker so gradili predore, ki pa pomenijo skoraj 80 odstotkov proge med Gemono in Trbižem.

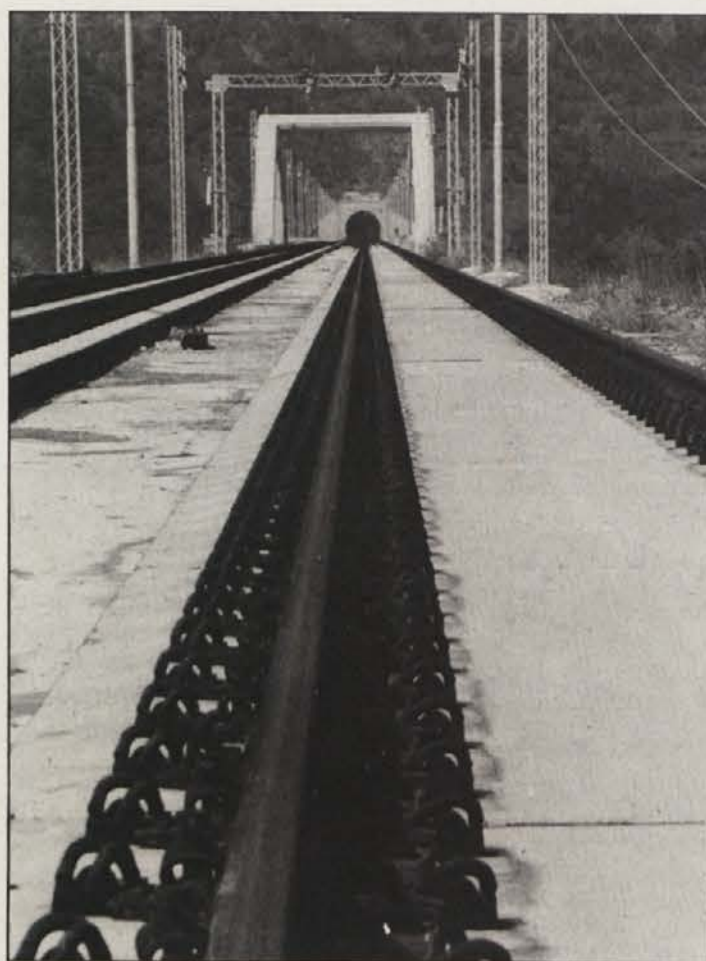
Novinarjem, in preko njih tudi avstrijski javnosti, so italijanske železnice (FS) velikansko gradbišče v Kanalski dolini razkrile šele pred nekaj dnevi, ko so jih povabile na ogled tako imenovane „Pontebbane“. Ta bo del ene najpomembnejših železniških magistral v Evropi na relaciji jug – vzhod, saj bo proga po času še bolj približala evrop-

ski jug s srednjo in vzhodno Evropo in obratno.

Posebnosti nove in sodobne železniške proge med Vidmom in Trbižem pa niso le nešteti več kilometrov dolgi predori skozi gore Kanalske doline in mogočni viadukti, kot jih poznamo ob skoraj vzporedno zgrajeni avtocesti, temveč tudi način gradnje in izvedba proge. Tako je bil najdaljši most (1050 metrov) iz železobetona na odseku med Gemono in avstrijsko mejo blizu mesta Venzone montiran v 24 urah, ker so na gradbišču samo še sestavili že finalizirane dele.

Druga novost pri gradnji proge so tiri, saj le-ti niso več montirani na tradicionalen način, marveč so fiksirani na betonskih ploščah, tako da v dobi 50 let odpadejo vsa servisna dela. Nov način gradnje je sicer dražji, toda dolgoročno se investicija hitro amortizira.

K investicijskim stroškom

Nekaj kilometrov severno od Gemone nova železniška proga „izgine“ v gorah Kanalske doline. sliki: Zore

za to približno 90 kilometrov dolgo „direttissimo“ skozi Kanalsko dolino proti Avstriji: po najnovejših izračunih bo ves projekt ob zaključku leta 1994/95 stal okoli 15 milijard avstrijskih šilingov. Gradnja do Trbiža je finančno pokrita, velika carinska železniška postaja pri Trbižu pa je predvidena v državnem proračunu za projekte italijanskih železnic v letu 1991.

Napredovanje gradnje v primerjavi z Avstrijo je podobno razvoju gradnje avtoceste od Dunaja do avstrijsko-italijanske meje pri Vratah. Italijani so nas prehiteli kar za nekaj let, pri čemer je treba še dodati, da „južna avtocesta“ na Koroškem še zdaleč ni zgotovljena (luknje pri Velikovcu in Celovcu – prip. pis.) Isto se bo zgodilo tudi pri nadaljevanju gradnje „direttissime“ na avstrijski strani. Že samo to, da je proga med Celovcem in Šentvidom še vedno samo enotirna in da za

izgradnjo tega dela denar še vedno ni zagotovljen, je zgovoren primer.

Predsednik beljaške direkcije avstrijskih železnic dr. Rudolf Reisp je na vprašanje „Kako naprej v Avstriji?“ odgovoril: „Zavedamo se problemov, ki bodo nastali, ko bodo Italijani na naši meji. Kljub temu bo uresničevanje naših načrtov glede hitrih železniških povezav potekalo le z majhnimi koraki. Prosil bi tudi, da upoštevate možnosti države, kot je to na eni strani veliko večja in industrijsko bolj razvita Italija, na drugi strani pa majhna Avstrija, ki mora poleg tega rešiti še težke geološke probleme (predor skozi Semmering, projekt predora skozi Golico itd). Na vsak način se bomo potrudili, da bomo tudi na tem področju obdržali korak z razvojem v Evropi.“ Reispov optimizem je brez dvoma potreben in tudi na mestu, saj tudi Italijani dostikrat zamujajo...

II. kongres SDZ: „Deklaracija o polni suverenosti države Slovenije“

Drugi kongres Slovenske demokratične zveze (SDZ) preteklo soboto in nedeljo v Ljubljani je bil v znamenju sprejete „Deklaracije o polni suverenosti Republike Slovenije“, sprejetja predelanega in aktualiziranega programa ter izvolitve novega predsednika, za katerega je kot edini kandidat kandidiral novi zunanji minister slovenske vlade dr. Dimitrij Rupel.

V tajnem glasovanju je 120 od 122 delegatov izreklo zupanje dr. Dimitriju Ruplu, ki je s tem zamenjal prvega predsednika SDZ dr. Huberta Požarnika. Za podpredsednike so bili izvoljeni pravosodni minister dr. Rajko Pirnat (107 glasov), mag. Igor Omerza in mag. Marjan Fera, ki pa sta komaj dosegla potrebnih 50 odstotkov glasov. V izvršilni odbor so bili pravtako izvoljeni predsednik slovenske skupščine dr. France Bučar (s 95 glasovi), obrambni minister Janez Janša (97) ter notranji minister Igor Bavčar (85.)

Delegati II. kongresa SDZ so izglasovali predlog in ga naslovili skupščini Republike Slovenije, v katerem pozivajo vse poslance, da že na skupni seji vseh zborov 2. julija 1990 sprejmejo in razglasijo „Deklaracijo o polni suverenosti države Republike Slovenije“. V predlogu je nadalje zapisano, „da mora skupščina izvesti predpisan postopek za veljavno sprejetje samoodločbe slovenskega naroda v roku enega leta“, ter da naj deklaracija začne veljati z dnem sprejetja v slovenski skupščini.

Tudi novoizvoljeni predsednik dr. Dimitrij Rupel je v svojem govoru poudaril, da bo v naslednjih dveh letih prišlo do osamosvojitve Slovenije, kar so delegati sprejeli z močnim in dolgotrajnim aplavzom. „Naša stranka je bila od vsega začetka za to, da Slovenija postane država slovenskega naroda in država svobodnih Slovencev“, je dejal Rupel, hkrati pa je posvaril pred preveliko evforijo, saj bo pot do osamosvojitve po njegovem mnenju trda in zahtevna.

Slovenska demokratična zveza je na aprilskih parlamentarnih volitvah v Sloveniji dobila nekaj več kot 8 odstotkov glasov, v novi slovenski vladi ima pret ministrov ter v slovenskem parlamentu 27 od 240 poslancev, med njimi tudi predsednika skupščine Slovenije dr. Franceta Bučarja. Ta je v svojem prispevku na kongresu menil, „da stranka, ki na volitvah ne prejme več kot 10 odstotkov glasov, postane ne samo marginalna, pač pa je zapisana smrti, lahko slavni, a vendar smrti.“ Zato se mora po njegovem mnenju SDZ tudi pod vodstvom predsednika Rupla „jasno profilirati kot politična stranka in najti svojo politično bazo“, sicer ne bo preživela.

Viadukt „Rivoli bianchi“ blizu mesta Venzone je s 1050 metri najdaljši most, zgrajen pa je po novem načinu gradnje, ki dopušča hitrosti nad 200 kilometrov na uro.

KULTURNE NOVICE

BELJAK – Ob podpori zveznega ministrstva za pouk, umetnost in šport, kulturnega oddelka pri koroški deželni vladi in kulturnega urada mesta Beljak v mestu ob Dravi te dni – do sobote 30. t.m. – potekajo 2. prireditve, namenjene vsem, ki se zanimajo za umetnost – tudi za mladino. Njihov naslov je „Villacher-Lese-Zeichen“ (Beljaška-bralna znamenja). V tem času je obiskovalcem, starim in mladim, na voljo 37 prireditev kot so literarna branja, likovne razstave, koncerti, gledališke predstave, diskusije in take, ki obiskovalcem nudijo možnost kreativnega sodleovanja.

Prirediteljem je uspelo pridobiti k sodelovanju znané avstrijske umetnice in umetnike pa tudi umetnike iz sosednjih dežel. Poleg Heina Fischerja, Renate Welsch ali Gunterja Preussasodeluje tudislovenski pesnik Kajetan Kovič. Ta bo v sredo v Galerie an der Stadtmauer ob 9. uri nastopil z branjem svoje otroške poezije, iz zbirke Moj prijatelj Piki Jakob, namenjene otrokom od četrtega leta dalje. Kajetan Kovič pa bo z branjem svoje poezije nastopil tudi prihodnji četrtek: tedaj bo v isti galeriji (ob 11. uri) bral iz svoje pesniške zbirke Bezgove ure, zvečer pa bo sodeloval pri okrogli mizi, ko bo skupaj z Gunterjem Preussom in Mirjam Pressler razpravljali o literaturi in njenem razvoju na Vzhodu. Prireditve bo v beljaškem Bauhofu, pričela pa se bo ob 20. uri.

CELOVEC – Urednik koroškega kulturnega glasila „Die Brücke“ Ernst Gayer je prejel visoko priznanje. Minuli petek mu je v prostorih zveznega ministrstva za pouk, umetnost in šport sekcij-ski vodja dr. Temnitschka izročil povelje o imenovanju za profesorja. Gayer je častni naslov prejel za svoje dolgoletno delovanje kot urednik revije „Die Brücke“, v katero redno vključuje tudi literaturo koroških slovenskih besednih ustvarjalcev in je tudi sicer zagovornik pravic slovenske in drugih narodnih manjšin v Avstriji.

Prof. Gayerju k visokem odlikovanju iskreno čestitamo!

Dramatične politične spremembe v nekdanjih državah realnega socializma so postale ena izmed mnogih prelomnic našega razgibanega 20. stoletja. Trenutno propadanje socializma kapitalističnega kova

praviloma ustvarja vtis zmage kapitalističnega gospodarskega in družbenega sistema. Manj pozornosti so ob vsem tem deležni skokoviti in vseobsežni ekonomski procesi v kapitalističnem gospodarstvu pol-

pretekle dobe, ki zaradi svoje kompleksnosti lahko že danes ali jutri privedejo ves svet v nepoznano gospodarsko in politično polomijo. Slovenski vestnik objavlja predavanje dr. Fredericka F. Clairmonta, dolgo-

letnega vodje UNCTAD (organizacije OZN za gospodarstvo in razvoj) v Ženevi, ki ga je imel v okviru simpozija 'Oblast v gospodarskem življenju' letos ob koncu januarja na Dunaju.

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Skupno premoženje 100 največjih bank se je v samo osmih letih povečalo za dvainpolkrat. Na to bojišče so lahko stopili novi akterji, nekateri pa so ga morali zapustiti. Kakor je pomembno bliskovito povečanje premoženjskega obsega teh vodilnih 100 bank, tako zaslužijo več pozornosti tudi spremembe pri premoženjski moči znotraj te skupine. Te namreč nakazujejo različne razvojne hitrosti v svetovnem kapitalizmu in s tem tudi potencialne konfliktno sile, ki jih ta stalno ustvarja.

Razvoj z največ posledicami za mednarodne gospodarske odnose je relativno nazadovanje finančne moči ZDA in hkratni vzpon japonskih bank in s tem Japonske kot vodilnega upnika na svetu.

Spremenjena konfiguracija denarne oblasti na mednarodnih trziščih odraža nastanek nekega 'Pax Nipponica', ki bo imel velikanske posledice za razvoj kapitalizma po devetdesetih letih našega stoletja. Rivaliteto med obema finančnima velesilama je mogoče – tako rekoč v hitrem teku – ponazoriti s pomočjo dveh parov števil, ki ju loči samo osem let. Leta 1980 je imelo 24 japonskih bank med 100 največjimi svetovnimi bankami skupaj 24 odstotkov premoženja celotne 100-članske bančne skupine. Leta 1988 je bilo v tej skupini bank že 31 japonskih, katerih delež pri skupnem premoženju je narasel na 45 odstotkov.

Bančna koncentracija

Hitra koncentracija bank se bo v devetdesetih letih še nadalje stopnjevala, ko bodo začeli učinkovati v deregulacijo usmerjeni ukrepi, ki so zdaj že v pripravi, tako v

Premiki oblasti v kapitalizmu

ZDA kot na Japonskem. Ta operacija poteka – od Thatcherjeve dalje – pod pojmom 'liberalizacija trga'. Privedla je že do neodgovornega ravnanja transnacionalnih podjetij, do naraščanja spekulacij in seveda da neomejene koncentracije.

Na Japonskem je 155, v ZDA približno 14.000 bank. Večino izmed ameriških bodo v kratkem ali prevzeli drugi ali pa bodo propadle. V svetu severnoameriškega finančnega kapitala se zaradi naraščajočega neravnotežja med vodilnimi 35 velebankami in ostalimi bankami ZDA pripravlja pravi vihar. Vodilnih 35 bank je imelo leta 1978 dobiček v višini 4,3 milijarde dolarjev, vse ostale pa skupaj 8,6 milijarde dolarjev. L. 1988 je 35 velebank že doseglo tržni delež 70 odstotkov. Četudi bi domnevali, da liberalizacija ne bo docela uspela, je odkup vrste malih bank že povzročil formiranje vrste velikanskih bank posameznih zveznih držav in nadregionalnih bank. S številom in hitrostjo teh odkupov je regulacija bančnih poslov med posameznimi državami ZDA hitro zgubila na veljavi.

Tudi japonski finančni sistem je ta čas v procesu največje strukturne prenove, odkar je general McArthur l. 1945 na Japonskem vpeljal ameriški 'Glass-Steagall-Act' z vrsto regulativnih predpisov iz leta 1934. Po mnenju arhitektov deregulacije na Japonskem je le-ta potrebna za spodbujanje finančnih tokov. To zvezni kot dogma. Zunaj vsakega suma pa je vsekakor koncentracija kontrolirane in nekontrolirane oblasti, ki je nastala zaradi tega, ter finančna nestabilnost, ki temu sledi. Načrtovana nadaljnja deregulacija bo bankam dopuščala, da ustanavljajo in urejajo svoje družbe za 'investment banking' ter tako vstopajo na nivo zavarovalniških in posredniških poslov. Tako bo odstranjena zadnja omejitev, ki ta čas še loči poslovne banke⁵ od investicijskih bank⁶.

tracija kontrolirane in nekontrolirane oblasti, ki je nastala zaradi tega, ter finančna nestabilnost, ki temu sledi. Načrtovana nadaljnja deregulacija bo bankam dopuščala, da ustanavljajo in urejajo svoje družbe za 'investment banking' ter tako vstopajo na nivo zavarovalniških in posredniških poslov. Tako bo odstranjena zadnja omejitev, ki ta čas še loči poslovne banke⁵ od investicijskih bank⁶.

Japonske velebanke

L. 1988 je bilo med največjimi na svetu devet japonskih bank. Daiichi Kangyo (DKB), Sumitomo in Sanwa so lahko svoje pozicije od l. 1980 dalje branile brez težav. Obseg njihovega premoženja je fenomenalen: Sanwa, najmanjša med omenjenimi tremi, je razpolagala s premoženjem v višini 330,7, DKB, največja, pa s premoženjem v višini 379,3 milijarde dolarjev. Vendar so tudi ti podatki medtem že zastareli. Z zlitjem Mitsui-banke in Taiyo Kobe, sedme ter osme največje med japonskimi bankami, je avgusta 1989 nastala druga največja banka na svetu, ki se je uvrstila za DKB in pred Sumitomo. Po drugih kriterijih je celo največja japonska banka. Tudi na Japonskem je še dovolj možnosti in prostora za nadaljnje koncentracije, ker je vrzel med premoženjem 20 največjih bank in ostalimi zelo velika. V običajnih pregledih največjih bank pa ena manjka. Je zgolj slučaj, da državna 'Postal Savings System Bank' (v Avstriji bi ji odgovarjala Postsparkasse) ni bila vnesena, čeprav je s premoženjem nad 1.000 milijard dolarjev enaka največji izmed ameriških komercialnih bank ter upravlja kar s celo tretjino nacionalnih privatnih varčevalnih vlog? V neizprosnih vojni za večje deleže na domačem in mednarodnem trgu je poleg tega delež tujih bank pri skupnem dobičku od l. 1979 do 1988 padel s 3 na manj kot 1 odstotek.

Pod težo tega, kar mnogi funkcionarji velekapitala imenujejo burna rast, se je generalni direktor 'Barclay's Bank' vdal: „Mi enostavno ne moremo več dohajati njihove moči.“ Obseg te moči je razviden iz geografske porazdelitve sto največjih bank na svetu: Japonska jih ima 31, severna Amerika 17, zahodna Evropa 44, Avstralija 2 in ves tretji svet samo 6.

Dr. Frederick F. Clairmonte,

Prevod: Igor Schellander; komentarji in pripombe: dr. Kristijan Schellander

Eurobond-trg⁷ je postal japonski

Z deviznimi transakcijami Tokia, ki ga več kot v dveh petinah kontrolirajo štiri največje investicijske banke: Nomura, Daiwa, Nikko in Yamaichi – je tesno povezan oligopol⁸, ki nadzoruje dve petini prometa na borzi v Tokiu. Če vstejemo še vse podružnice, njihov delež poskoči na 60 odstotkov.

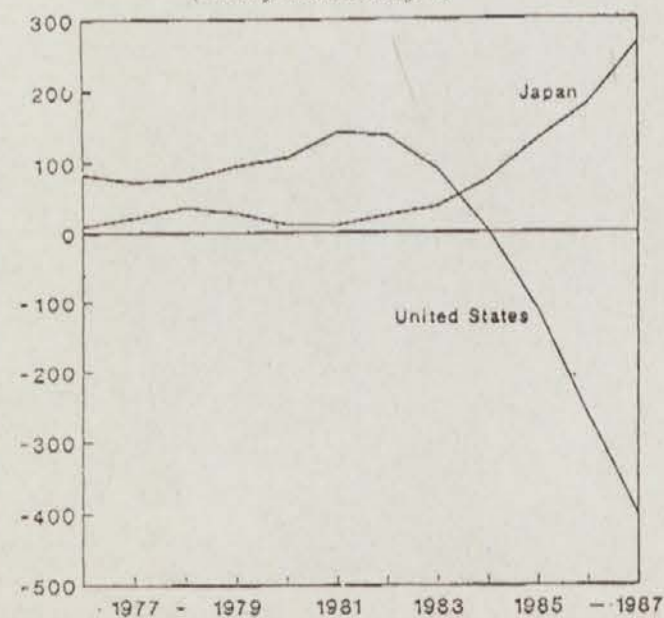
Ta četverica je vodilna tudi na 'Eurobond-trgu'. Leta 1987 je njihov tržni delež znašal še 28 odstotkov, leta 1989 je nadzorovala že dve petini trga in na svojem pohodu zaenkrat ne kaže še nobenih znakov utrujenosti. Toda bistven ni le obseg, temveč tudi naročniki: med 70 in 80 odstotki teh obveznic so kupili japonski investitorji. Koga torej čudi, če se menedžer Yamaichija veseli: „To ni več evropski, ampak japonski trg.“

Geopolitično vse bolj pomembna pa je oblast, ki jo ima ta četverica kot največji svetovni kupec državnih obveznic (Schatzscheine) ZDA. Z nakupom teh (z relativno visokimi obrestmi) je bila ZDA dana zelena luč, da nadaljujejo svojo politiko finančne neodgovornosti, zaradi česar njihovi dolgovi tako močno rastejo, da jih nikdar ne bo mogoče odplačati. Iz tega sledi, da kup spekulantom, ki kupujejo državne obveznice ZDA, razpolaga z možnostjo, da usodno prizadene ZDA s tem, da lahko bliskovito destabilizira valuto ZDA ob kakršnikoli priložnosti, ko bi to ocenil za smotno.

(dalje prihodnjič)

Razvoj neto-premoženja v tujini

(v milijardah dolarjev)

5. Poslovne banke: banke, ki prejemajo vloge in dajejo posojila podjetjem in privatnikom; opravljajo plačilni promet ipd.

6. Investicijske banke: banke, katerih težišče so transakcije preko kapitalnega trga in borze, se pravi izdajanje in opravljanje poslov z vrednostnimi papirji, predvsem delnicami in obveznicami.

7. Eurobond-trg je po definiciji trg mednarodnih obveznic v ameriških dolarjih in v drugih tujih valutah, se pravi v valutah, ki niso plačilno sredstvo v deželi, ki izda obveznice. Primer: Republika Avstrija na evropskem trgu izda obveznice v nemških markah ali ameriških dolarjih.

8. Oligopol: prevladovanje malega števila velepodjetij na nekem trgu.

Uprizoritev Calderonove igre „Dama škrat“ je navdušila.

Slika: Vavti

Na poti v sodobni čas

V soboto, 23. 6. in v nedeljo, 24. 6. je Strokovno kmetijsko gospodarska šola v Šentrupertu pri Velikovecu pripravila letošnje zaključno prireditev in ogled šolskih izdelkov. Kot je v pozdravnem govoru dejal Karl Gril, naj bi bil to tudi nekakšen „dan odprtih vrat“.

Na razstavi so dekleta prikazala izdelke, ki so jih pripravila, s tem pa so opozorila javnost na dejavnost kmetijsko gospodarske šole. Poleg otroških oblek, copat, igračk, ženskih puloverjev in oblek so obiskovalci občudovali še umetniško izdelane bilete, sveče in namizne prte. Ne smemo pa pozabiti raznih vrst svežega peciva in slaščic, ki so kajpada še prav posebno zbujele pozornost navzočih.

Ravnateljica šole sestra Metodia si je kot pomemben cilj pri vzgoji deklet zastavila, „da se naučijo deliti, videti drugega, prav posebej pa vse tiste, katerim ne gre tako dobro...“ V ta namen so dekleta pripravila tudi bazar, na katerem so prodajale svoje izdelke, dohodke iz bazarja pa so namenile „lačnim in podpore potrebnim“. Četudi je izobraževanje vsekakor še tradicionalno – na to je v pozdravnem govoru namignil tudi Karl Gril, ki je apeliral na skrb za našo zemljo in sva-

ril pred krivimi preroki, ki vabijo mladino („nekateri novotarije“) – pa skuša vendarle upoštevati tudi moderni tehnološki razvoj. O tem ne nazadnje priča tudi vpeljava izobraževanja na kompjuterjih v prihodnjem šolskem letu.

Da se je v zadnjih letih marsikaj spremenilo, je v kratkem razgovoru dejala tudi ena izmed doslejšnjih gojenk: „Izobraževanje je postalo bolj posvetno“.

Vendar pa je bilo tudi na tej prireditvi čuti kritična mnenja: neka obiskovalka (ime je znano) je dejala, da šola „producira perfektne ženske za kuhinjo in gospodinjstvo“, to pa da je navprek z dejstvom, da se „po drugi strani borimo za žensko enakopravnost“.

Pecivo je pritegnilo pozornost obiskovalcev

„Vprašljivo je tudi, ali Slovenci sploh potrebujemo takšne šole“, se je skeptično vprašala in se potem vendarle popravila: „Kot kaže, jih potrebujemo.“

Pri tem pa je treba vsekakor pozdraviti, da tudi ta šola skuša odpreti vrata fantom.

K sporedu zaključne prireditve je treba reči, da so dekleta s svojim petjem in igranjem (igra Dama škrat od Calderona, ki jo je z dekleti naštudiral župnik Peter Sticker) navdušila navzočo publiko. Poleg lokalne velikovške (nekateri zastopniki občine) in slovenske prominente je bila navzoča tudi cela vrsta gostov iz Slovenije. Tudi polovica letošnjih absolventk prihaja od tam.

Novi cilji

Urednica Slovenskega vestnika se je pogovarjala z ravnateljico sestro Metodio.

Strokovna kmetijsko gospodarska šola v Šentrupertu praznuje svojo zaključno prireditev. Koliko učenk letos zapuša šolo?

Letos smo imeli 20 učenk, končalo pa jih je 18. Dve sta med letom našli vajeniški mesti.

Kaj so cilji izobraževanja na vaši šoli?

Naša šola je enoletna in nadomešča politehnični letnik, vendar pa gojenkam

nudi bolj splošno izobrazbo: vsaka, ki zapusti našo šolo, mora znati samostojno voditi gospodinjstvo, posredujemo pa jim tudi znanje v strojepisju, od jeseni dalje pa bomo vpeljali še izobraževanje na kompjuterjih.

Ali je šola odprta samo za dekleta? Ali ne bi bilo potrebno, da se tudi fantje naučijo kuhati in voditi gospodinjstvo?

Trenutno je šola namenjena samo dekletom, vendar pa smo že v razgovorih s pristojnimi; lahko se zgodi, da bomo prihodnje leto sprejeli tudi fante, ki si želijo splošnejše izobrazbe.

Statistično manj brezposelnih

VELIKOVEC. – V okraju Velikovec – kljub ukinitvi tovarne celuloze na Rebrci in težavam, ki jim ima podjetje Leitgeb v Sinči vasi – število brezposelnih nazaduje. Tako je vsaj razbrati iz statističnih podatkov. Medtem ko je bilo lani sredi junija brezposelnih 581 oseb, jih je letos „samo še“ 506.

Tudi glede zaposlitve tujih delavcev kažejo statistike, da jih je v okraju Velikovec letos zaposlenih skupaj 300, kar je 120 več kot pred enim letom.

Oglejmo si še celotno sliko na delovnem trgu: v okraju Velikovec je na voljo 12.000 delovnih mest, nesamostojno zaposlenih pa je 14.951 oseb – k temu pa je treba prišteti še 750 vajencev. Ti podatki kažejo, da je število vozačev še vedno sorazmerno visoko.

6161 se jih vozi na delo v drugi okraj (največ v Celovcu), 3200 pa znotraj domačega okraja.

Precej problemov imajo podjetniki v turizmu: tu še vedno primanjkuje strokovnih delovnih moči – ne nazadnje zaradi slabih delovnih razmer (delovni čas, sezonsko delo, stres...) Da trenutno pojema število brezposelnih, se je treba po vsej verjetnosti zahvaliti tudi sezonskemu zaposlovanju. To pa seveda pomeni, da bo njihovo število jeseni – ko bo sezona mimo – spet poraslo.

št. v.

Slovenski vestnik
2x tedensko

Zdaj imamo park dr. Tischlerja

CELOVEC. – V petek se je končno zgodilo: že dalj časa so se družina dr. Janka Tischlerja, NSKS in Mohor-

jeva založba prizadevali za preimenovanje dr. Richard-Carnaval-Gasse 114, ob kateri stoji Modestov dom, v park dr. Joška Tischlerjeva 1. Zdaj je tej želji ustregel tudi celovški mestni svet, v imenu katerega je župan Guggenberger uradno izvedel preimenovalno svečanost.

Dom starih nudi še več udobnosti

PODGORJE. – Koroški Caritas že več let opravlja dom starih v Podgorju pri Šentjakobu. Toda tudi v njem so morali ujeti korak s časom ter poskrbeti za nekaj dodatnih uslug in prenovno prostorov. Posvetili so se predvsem ureditvi okolice, preuredili pa so tudi notranje prostore. Uradna otvoritev prenovljenega doma starih pa je bila to soboto. Bilo je veliko veselja...

Poleg zastopnikov pobudnikov preimenovanja so svečanosti prisostvovali tudi ljubljanski župan dipl. inž. Jože Strgar, minister za vprašanja zamejskih Slovencev dr. Janez Dular ter člani mladinskega zbora Zvezne gimnazije za Slovence, ki so pod vodstvom mag. Mirka Lausseggerja izvedli kulturni spored.

Čestitamo...

Te dni praznuje priznani odvetnik dr. Janko Tischler iz Celovca svoj 60. rojstni dan. K okroglemu življenjskemu jubileju mu iskreno čestitamo in želimo še mnogo let, polnih ustvarjalne moči in zdravja.

OGLAS

V Novigradu oddam tri-sobni apartma za 5 oseb (plačate za 4). Zajc Lojze, Ljubljana, tel.: 03/061/262870 (po 19. uri).

Nova tarifa za električni tok

CELOVEC. – Koroška elektriška delniška družba (Kelag) bo s 1. januarjem 1991 uvedla novo tarifo za plačevanje električne energije. Na tiskovni konferenci je bilo rečeno, da se osnovni prispevek ne bo več izračunal po številu električnih aparatov v hiši, stanovanju ali podjetju in tudi ne več po stanovanski oz. gospodarski površini, temveč primarno po dejanski porabi električnega toka.

Direktor deželnega elektriškega podjetja dipl. inž. dr. Hermann Egger je s tem v zvezi dejal, da bo nov model tarife sestavljen iz štirih komponent, namreč iz cene dela,

storitev, merjenja ter iz prispevka za gradnjo. V zvezi s spornimi prispevki za priključitev pa naj bi Kelag v bodoče zaračunavala le še pavšalne zneske.

Po mnenju predstavnikov Kelag bo nova tarifa ugodna posebej za tiste, ki dejansko varčujejo z električnim tokom, druga prednost pa bo v tem, da bo nova tarifa bolj pregledna.

Trditve, da bo električni tok kljub uvedbi novega sistema dražji kot v drugih avstrijskih zveznih deželah, je Kelag zavrnila in poudarila, da je Koroška po ceni v „spodnji tretjini“.

I.L.

Sestra Metodia

Datum	Kraj	PIREDITVE	Prireditelj
Torek 26. 6. 20.00	v farni dvorani v Šmihelu	TEŽKI ČAS, NE VRNI SE! – predvajanje filma, ki so ga posneli dijaki 7. b-razreda.	KPD Šmihel, slovenska gimnazija
Sreda 27. 6. 20.00	na univerzi v Celovcu	AKTUALNOST „DIALOŠKEGA NAČELA“ – predava: prof. dr. Erik Adam	Univerza Celovec
Sreda 27. 6. 19.30	v Korotanu na Dunaju	AVSTRIJCI IN NJIHOVE NARODNE SKUPNOSTI – predava: dr. Rudolf Bretschneider	DS za narodnostna vprašanja, Dunaj
Petek 29. 6. 16.00	na univerzi v Celovcu	POLOŽAJ SLOVENCEV NA TRŽAŠKEM – predava: univ. prof. dr. Ivan Verč	Institut za slavistiko
Petek 29. 6. 20.00	v KSJ-centru v Celovcu	KONCERT SKUPINE „4J“	KSJ, KM
Sobota 30. 6. 20.30	pri Korenu v Kajzazah	POLETNA VESELICA z ansambлом Zmeda	EL Bilčovs
Sobota 30. 6. 20.30	pri kulturnem domu na Kostanjah	DRABOSNJAKOV PASIJON – nastopajo: igralci iz Roža in z Gur režija: Franci Končan	KKZ, SPD Drabosnjak
Nedelja 1. 7. 20.30	v samostanu v Millstattu	14. MEDNARODNI TEDNI GLASBE otvoritveni koncert Dunajskih filharmonikov	
Četrtek 3. 7. 20.00	Dom prosvete v Tinjah	DIA-PREDAVANJE – Firenze. Voditelj: Cornelius Dings	Sodalitas
Sreda 11. 7. 20.00	Dom prosvete v Tinjah	PEVSKI VEČER – sodelujeta: Alfred Wallner in Britta Zechner (nem.)	Sodalitas

SPD Edinost v Pliberku organizira
LETOVANJE OTROK NA MORJU,
ki bo letos od 4. – 14. avgusta v Baški na otoku Krk. Cena: 1700 šilingov.

SKUPINSKI IZLET Z JEZIKOVNIM TEČAJEM
Pod geslom „Korošci se učimo jezike sosedov“ organizira Club tre popoli tečaj slovenščine v Bohinju (22. 7. – 4. 8.) in tečaj italijanščine v Pescari (26. 8. – 8. 9.). Prijave sprejemajo telefonsko (0 4227/2363).

RAZSTAVE

Celovec

– Pri Joklnu – Mola – Krpaž – Patchwork, Likovni izraz Kuna Indijancev.
– Deželna galerija – Bruno Gironcoli, dela (do 30. 6.). – Galerija 61 – Giorchio Guarini, mešane tehnike

Sinča vas

– Grad v Žirovnici – L. H. Jungnickel, slike živali, ljudi in pokrajin (do 31. 8.).

Dunaj

– Galerija Carinthia – Cornelius Kolig, dela.

Straßburg

– Grad Straßburg – Uničiti – ohraniti – rešiti, umetnost na Koroškem.

Tinje

– Dom prosvete – Ursula Opriessnig, akvareli in mešane tehnike (do 15. 7.).

Gradec

– Forum Stadtpark – Andreas Leitner in Hartmut Urban, dela (do 15. 7.).

Koordinacijski odbor za letovanje otrok na morju

išče za čas od 13. do 24. julija 1990

vzgojitelje/ice

za vodenje otrok na letovanju v Poreču. Vsi, ki se za to delo zanimajo, so naprošeni, da se javijo Milki Kokot, Tarviserstraße 16, 9020 Celovec, ali po telefonu: (0 463) 514300-40.

MENJAVA DENARJA (VALUTE) dne 22. 6. 1990

	dobite (šil.)	plačate (šil.)
za 1 ameriški dolar	\$ 11,60	12,20
za 1 angleški funt	£ 19,95	20,95
za 100 franc. frankov	f 205,00	215,00
za 100 ital. lir	Lit 0,94	0,99
za 100 dinarjev	DIN 90,00	110,00
za 100 švic. frankov	sfr 822,00	846,00
za 100 holand. guldnov	Hfl 617,00	635,00
za 100 nemških mark	DM 693,70	711,70

Posredujeta: Posojilnica-Bank
Zveza-Bank, Celovec

LOTTO

TOTO

6 10 11 16 22 43 (38) X21 1X1 X11 121
Joker: 690333 b. j. Stava: 0:0, 0:1, 1:0, 4:1 b. j.

SLOVENSKI VESTNIK Nadstrankarski časopis koroških Slovencev

Uredništvo/Redaktion: Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, Telefon 0463/514300-30 do 34, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Usmerjenost lista/Blattlinie: seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Glavni urednik/Chefredakteur: Ivan P. Lukan

Uredniki: Andrej Kokot, Andrej Mohar.

Izdajatelj in založnik/Herausgeber und Verleger: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, telefon 0463/514300, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Tisk/Druck: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/50566, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Oglaš/Anzeigen: Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30 do 34 in 40, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Zastopstvo za Jugoslavijo: ADIT-DZS, Glonarjeva 8, 61000 Ljubljana, Slovenija, telefon 061/329761, telefaks 061/311123.

Letna naročnina: za Avstrijo 370 šil. (za penzioniste 280 šil.); za Jugoslavijo 400 din. (za penzioniste 310 din.).

LAŽJA KRIŽANKA

1	2	3	4	5
6				
7				
8				
9				
10				

VODORAVNO: 1. disciplina na divjih vodah za kajak in kanu; **6.** ljudsko ime za violino; **7.** ostanek posekanega drevesa v gozdu; **8.** vrsta igre na srečo / na primer na konjskih dirkah; **9.** raven teren, ravnina; **10.** kovinsko kmečko orodje za rahljanje in poravnavanje preorane zemlje.

NAVPIČNO: 1. začetnici slovenskega pesnika z vzdevkom „goriški slavček“; **2.** raznašalec pisem, razglednic in paketov; **3.** temeljni zakon države; **4.** pripadnik Slovanov; **5.** glavno mesto Albanije; **8.** pripadnik enega od južno-slovenskih narodov.

sestavil Jože Petelin

Polet v Dubrovnik

ob 15-letnici SPD „Valentin Polanšek“ na Obirskem. 26. do 28. 10. 1990, cena 2500 šil., prijave na tel.: 04238/26102 (Marta Polanšek).

Ivan Dolenc Za dolar človečnosti

„Ali se tukaj vsi tako pisano oblačijo?“ se je zasmejala ena izmed njih.

Dvignil sem k sebi najmlajšo. Odprla je oči in me nezaupno pogledala. Potem je glasno zajokala in stegnila roke proti svoji mami.

„Seveda me ne poznaš več“, sem jo tolažil. „Spet si pri svojem ateku!“

Dovolila mi je, da sem jo poljubil.

„Lačne so,“ je pripomnila žena. „Nisem vedela, kaj naj jim kupim. Te hrane tukaj ne marajo, tako nenavadna jim je. V letalu so ves čas kriča-

le.“

„Takojo bomo kam sedli, da pojedete kaj toplega. Samo kovčke bova kam zložila.“ Ob klopeh so stali trije veliki kovčki – naj njih pa so bili privezani listki letalske družbe in imena. „Hamburgerje bodo že jedle ali pa hot dogs – kanadske hrenovke brez hrena.“

„Žemljico bi rada,“ se je oglasila najmlajša. „Žemljico z marmelado.“

„Dobila jo boš takoj – vsaj nekaj podobnega,“ sem obljubil in jo znova poljubil.

„Kje bomo živeli?“ je vpra-

šala prva.

„Kje bo naša nova šola?“ se je oglasila druga. Postavila se je pred mene in ženo na prste in čakala odgovor.

„Ne daleč od tod. Z vlakom se odpeljemo tja. Mesto je manjše od tega tukaj. Tam bomo zdaj doma.“

Odnesel sem kovčke v prtljažni oddelek, potem smo sedli v restavracijo in čakali vlak. Hamburgerji so otrokom teknilo, tudi pražen krompir. Vse je bilo vroče, naravnost s pečice. Dobili smo tudi kanadske žemljice za najmlajšo.

Midva z ženo sva molčala in se gledala. Sreča nama je sijala iz oči. V njenih sem opazil tudi bojazen. Tako sem sam gledal, ko sem prišel na prerijsko ravnico.

„Drugače je tukaj“, je čez čas rekla.

„Da, drugače – toda privadli se boste. Samo da smo končno spet vsi skupaj!“

„Ves dan smo se vozili po

New Yorku. Iz enega konca na drugega. Taksijski avtobus je razvažal najprej vse druge potnike – po raznih letališčih, pristaniščih in postajah... Mislila sem, da se mi bo zmešalo. Toliko ljudi na kupu še nisem videla.“

„Z ladjo smo se vozili!“ se je oglasila največja.

„Tri tedne smo bili na morju!“ je povedala druga.

Moja žena se je utrujeno nasmehnila:

„V Casablanci so kar odrevenele od strahu, ko so zagledale prvega črnca. V Ameriki je bilo potem že malo boljše.“

„Kje imaš svojo torbico, ata?“ je spet vprašala ena izmed deklet.

„Moje torbice se spominjaš?“ sem se ji zasmeljal.

„Tukaj si še nisem kupil nove.“

Spomnili sta se, da sem hodil doma v službo z aktovko pod roko...

„Kaj pa delaš?“ je naglo vprašala žena.

„Vse mogoče,“ sem se izmaknil in odkorakal po restravraciji do servirnega pulta, kjer sem kupil dve kavi za naju.

„A tako,“ je dahnila žena, ko sem se vrnil. Opazil sem, da si ogleduje moje porezane in žuljave roke.

„Nikoli več ne bi šel nikamor brez vas vseh,“ sem resno priznal.

Tega, da ne bi mogel več živeti, če bi jih izgubil, nisem glasno izrekel. Tvegat sem vse preveč. Kaj če današnjega dneva velike sreče ne bi nikoli bilo?

Nekaj časa sva molčala in se samo gledala.

„Dolgo mi niso hoteli dati potnega lista,“ je moja žena razbila tišino.

„Kako pa to, da si se kar naenkrat pripeljala z ladjo? Čakal sem, da bi vas pričakal na vzhodu Kanade.“

(dalje prihodnjič)

	TV AVSTRIJA 1	TV AVSTRIJA 2	TV SLOVENIJA	TE DNI NA TELEVIZIJI
TO 26. 6.	9.30 Angleščina; 10.30 Vihar; 12.25 Bangladesh; 15.30 Otroški spored; 16.00 Oddaja za najmlajše; 18.00 Tom in Jerry; 18.30 Knight Rider; 19.22 Novo v znanosti; 19.30 Čas v sliki; Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Made in Austria; 21.07 Giulia; 22.00 Pogledi s strani; 22.10 Druščina; 0.35 Aktualno; 0.40 Zahodno od Santa Feja.	15.45 Kaj lahko postanem; 16.00 Šolska televizija; 16.15 Orientacija; 16.45 Italia 90: studio; E I - D I; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Šport; 20.15 Italia 90: studio; F I - E II; 22.45 Zunanjepolitični report; 23.35 Benny Hill; 0.00 Aktualno.	9.00 Spored za otroke: Zgodbe iz školjke; 9.30 Mozaik; 15.25 Žarišče; 15.55 Poletna noč; 18.00 Dnevnik; 18.10 Spored za otroke: Lonček kuhaj; Pika Nogavička; 19.10 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Oče bom; 20.55 Konec jedrskih sanj; 21.55 Dnevnik; 22.20 Poletna noč: Murphy Brown; Nekdo jezdi mimo; Leteči cirkus M. Pythona.	 <p>S taksijem v večnost Sreda, 27. 6. 1990, TV A1, 21.55 – Evropska protitež Miami viceju, serija Eurocops, se dogaja tokrat v Švici. Komisar Miguel Bernauer se mora ukvarjati kar z dvema zločinoma: neka ženska razbije šipo restavracije in trdi, da jo je napadel neznan. Toda sama zločina noče prijaviti. Kar v sosednji ulici pa švicarski komisar že raziskuje umor v taksiju. Sta zločina v povezavi?</p> <p>Balada o Gregoriju Cortezu Sreda, 27. 6. 1990, TV LJI, 20.05 – Film obnavlja resnično zgodbo mladega Mehičana in dramatične dogodke z začetka stoletja, ki so strli življenje Gregoriju in njegovi družini. Gregorio je namreč v samoobrambi ubil šerifa Morrisa, potem ko je ta posreči ubil njegovega brata RONALDA. Kmalu zatem so mu pripisali še dva uboja: ubil naj bi še šerifa Gloverja in Henryja Schnabela, vendar so dokazi na hudo trhlj noga.</p> <p>Royal Flash Sreda, 27. 6. 1990, TV A1, 22.55 – Pišemo leto 1940: Kapetan Flashman se ukvarja predvsem s „strip-pokerjem“. Nekega večera mora zbežati pred policijsko racijo. Na begu se zateče v hišo španske plesalke Lole Montez, kurtizanke kralja Ludviga.</p>
SR 27. 6.	9.30 Francoščina; 10.30 Hišni prijatelji so tudi ljudje; 12.20 Zunanjepolitični report; 15.30 Otroški spored; 16.00 Lutkar; 18.00 Mi; 18.30 Knight Rider; 19.22 Novo v znanosti; 19.30 Čas v sliki; Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Drombuschevi; 21.45 Pogledi s strani; 21.55 Eurocops; 22.50 Aktualno; 22.55 Royal Flash; 0.30 Zahodno od Santa Feja.	17.00 Od inflacije do stabilizacije; 17.30 Dežela in ljudje; 18.00 Tom in Jerry; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Šport; 20.15 Argumenti; 22.00 Čas v sliki 2; 22.25 Toto – pregled; 22.30 Tu se je zmotil strokovnjak; 23.30 Bachmannova nagrada; 0.15 Aktualno.	9.00 Spored za otroke: Medvedov Godrnjavček; Pamet je boljša kot žamet; 15.55 Poletna noč; 18.00 Dnevnik; 18.40 Spored za otroke: Mladenič in vila; Ciciban, dober dan; 19.15 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Balada o Gregoriju Cortezu; 21.55 Dnevnik; 22.20 Poletna noč: Murphy Brown; Nekdo jezdi mimo; Leteči cirkus M. Pythona; Videostrani.	
V ČE 28. 6.	9.30 Dežela in ljudje; 10.30 Argumenti; 12.15 Klub seniorjev; 15.30 Otroški spored; 16.00 Oddaja za najmlajše; 18.00 Mi; 18.30 Knight Rider; 19.22 Novo v znanosti; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Show-mix; 21.45 Vstopite; 22.00 Pogledi s strani; 22.10 Dobri vojak Švejk; 23.10 Bachmannova nagrada; 23.45 Afere v nočnem baru.	17.15 Odkritja pod vodo: Bojne ladje; 18.00 Tom in Jerry; 18.30 Wurlitzer; 18.55 Loto – studio; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Šport; 20.15 Notranjepolitični report – poročila in ozadja; 21.05 Kulturna reportaža – novosti iz celega sveta; 22.00 Čas v sliki 2; 22.25 Klub 2 – nato poročila.	9.00 Spored za otroke: Grizli Adams; Zakon v Los Angelesu; 10.10 Alpe-Jadran; 15.25 Žarišče; 15.55 Poletna noč; 18.00 Dnevnik; 18.10 Te prese- netljive živali; 18.40 Spored za otroke: Čudežna leta; 19.10 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Vno- vič v Bridesheadu; 22.25 Poletna noč: Murphy Brown; Nekdo jezdi mimo; Leteči cirkus M. Pythona.	
<p>RADIO KOROŠKA 18.10–19.00</p> <p>Torek, 26. 6. Partnerski magazin</p> <p>Sreda, 27. 6. Glasbena sredo Večerna: Koncert Slov. Prosvetne zveze</p> <p>Četrtek, 28. 6. Rož–Podjuna–Zilja</p> 		<p>Pojmo jo kositi! – Ko je še kosa pela 2. 7. 1990, 2. del: Strme senožeti v Karavankah: že zdavnaj so zaraščene ali pa razparcelirane in posejane z weekendhišicami, v katerih meščani iščejo oddih. Ko še ni bilo strojev za košnjo in umetnih gojil, so te senožeti skrbno kosili, jih obirali, garali v strmini. Teško delo je opravilo veliko število ljudi, ducat in več koscev se je v vrsti zakadilo v strmino, za njimi so prišle ženske, grabljarice. Vaška skupnost, pomoč sosedu, vse to je bilo tedaj potrebno in samoumevno. Po težkem skupnem delu pa so se sprostiti, harmonika je zadonela, zapeli so. Garanje in idila – starejši se še spominjajo. Oddajo bo pripravil Horst Ogris.</p>		

Abstimmungs- spende: Wer bekommt wieviel?

Im Gegensatz zu vorher von Landespolitikern gemachten Zusagen, werden die Gemeinden in Südkärnten offensichtlich doch weniger Zuwendungen aus dem Titel „Abstimmungsspende“ erhalten.

Ursprünglich wollte man nämlich einzelne Projekte fördern (etwa die Stiftsrenovierung in Eberndorf/Dobrla vas), doch die Statutarstädte Klagenfurt und Villach verlangen nun eine Aufteilung im Verhältnis zur Einwohnerzahl. Darum regt sich in den Südkärntner Gemeinden der Unmut: wirtschaftlich ohnehin diskriminiert, soll ihnen nun die Möglichkeit, überlebensnotwendige Projekte zu realisieren, genommen werden...

Neue Publikation von ai-Kranj

Die amnesti international-Sektion in Kranj (Slowenien) hat wieder ein Buch herausgebracht – „Zarota upanja“ (Verschwörung der Hoffnung). Das Buch kostet 150 Schilling und kann bei: Skupina amnesti international, Stritarjeva 5/1, 64000 Kranj/Slovenija, bestellt werden. Weiters publiziert die Gruppe eine monatliche Zeitung „Časopis amnesti international“, die 11 Mal jährlich erscheint und 130 Schilling kostet.

HEUTE IM SLOVENSKI VESTNIK

Die Seite für unsere deutschsprachigen Leser/innen

Stolpert Veldner FP-Vizebürgermeister über Hakenkreuz auf Vaters Ordenbrust?

Zwei Sätze in der Tourismus-Reportage „Die Mächtigen von Velden“ in der neuesten Nummer des anerkannten Wirtschaftsmagazins „trend“ könnten für Veldner FPÖ-Vizebürgermeister und Köstenberger Gastwirt Herbert Gröblacher das vorzeitige „Out“, für seinen Parteiboss LH Jörg Haider neue, unangenehme Turbulenzen bedeuten.

In dem „trend“-Artikel wird jedenfalls behauptet, daß Gröblacher in seiner Gaststube, „wo auch oft Landeshauptmann Jörg Haider vorbeischaute“, ein altes Bildnis seines Vaters hängen hat: „Das Hakenkreuz an der Ordenbrust, im unscharfen Original nicht erkennbar,

AKW Krško: Neue slowenische Regierung kündigt „Aus“ an!

Der neue slowenische Energieminister Dr. Miha Tomšič hat in einem Pressegespräch in Ljubljana für die nächsten zwei Jahre die Ausarbeitung eines Detailprogramms für die Schließung des Atomkraftwerkes Krško mit dem Jahre 1995 an. Die Schließung des AKW, welche auch in Kärnten von tausenden Menschen gefordert

wurde beim Nachkolorieren deutlich sichtbar hineinretuschiert“, heißt es in der „trend“-Reportage von Florian Sablatschan, der erst vor wenigen Monaten mit einer Lavantal-Reportage den dortigen FP-Bezirkshauptmann Müller derart „ins Gerede“ gebracht hatte, daß dieser die Konsequenzen zog und zurücktrat.

Für die FPÖ als Partei aber auch die Marktgemeinde und den Weltkurort Velden wird der „Fall Gröblacher“ jedenfalls in den nächsten Tagen und Wochen ein mehr als brisantes Thema.

Ist auch in diesem Fall ein Rücktritt unausweichlich? – Die klare Antwort müßte Ja lauten!

wird, dürfte zwischen 8 bis 10 Milliarden Dollar kosten. Welche Haltung die neue kroatische Regierung zu den Zusperrplänen Sloweniens einnimmt, ist noch nicht bekannt, da Slowenien dieses Problem bisher offiziell mit Kroatien, welches zur Hälfte Miterbauer und -betreiber des Werkes ist, noch nicht verhandelt hat.

Kritik hatte Erfolg: Ein neuer Kärnten-Teil für Sachunterricht

„Im Einvernehmen mit den Wünschen des Minderheitenbeirates war es kein Problem, unsere Autoren davon zu überzeugen, daß die beiden betroffenen Seiten in der ursprünglichen Form nicht akzeptabel sind“. Mit dieser klaren Feststellung antwortete der Österreichische Bundesverlag auf die wiederholt vorgebrachte Kritik bezüglich einiger Textierungen am geschichtlichen Kärnten-Teil der Sachunterrichtsbücher für die 4. Schulstufe (Volksschule) und kündigte gleichzeitig einen geänderten Text- und Bildteil in dem Schulbuch an.

Wie bekannt, hatten zahl-

Dir. Marjan Majcen wird neuer Generalkonsul in Klagenfurt

Die Entscheidung um die Person des neuen Generalkonsuls der SFR-Jugoslawien in Klagenfurt/Celovec ist gefallen: der neue Außenminister Sloweniens, Dr. Dimitrij Rupel, erklärte Sonntag in einem Gespräch mit dem „Slovenski vestnik“, daß diese Position der Wirtschaftsfachmann Marjan Majcen besetzt werde. Majcen ist derzeit Di-

reichte Lehrer, Historiker und auch Organisationen, darunter auch solche der Kärntner Slowenen, sowie die Gruppe „Longo mai“, die Auslassung wichtiger Ereignisse, etwa die Aussiedlung der Kärntner Slowenen und die Verfolgung von Menschen wegen anderer Weltanschauung bzw. anderer ethnischer Herkunft durch das Schreckensregime der Nazis von 1938 bis 1945 kritisiert. Wohl war jedoch im bisherigen Textteil angeführt, daß Villach während des Zweiten Weltkrieges vierzigmal bombardiert und dabei „der Bahnhof, das prächtige Rathaus und 450 andere Gebäude zerstört wurden“...

rektor des Großunternehmens „Metalka“ und Experte auf dem Gebiet des Außenhandels.

Parteilosophisch gehört er den Christdemokraten an, die mit Lojze Peterle auch den Regierungschef stellen. Erster Wunschkandidat Peterles war Dr. Hubert Požarnik (Slowenische demokratische Partei) gewesen.

Dr. Ludvik Druml wieder Obmann

Im Rahmen der Generalversammlung des Slowenischen Sportverbandes/Slovenska športna zveza, der Dachorganisation der slowenischen Sportvereine in Kärnten, wurde der Feistri-

tzler Rechtsanwalt Dr. Ludvik Druml für weitere zwei Jahre als Obmann wiedergewählt.

Obmann-Stellvertreter ist Danilo Prušnik, Sekretär Franz Rulitz.

Razprava o nadaljnjem delovanju

Slovenska športna zveza je izvedla pretekli petek svoj redni občni zbor. Udeležili so se ga predstavniki sorodnih športnih organizacij iz Trsta in Ljubljane ter tudi zastopniki nekaterih, še zdaleč pa ne vseh včlanjenih klubov s Koroške. „Kdor je zadovoljen z našim delom, je pač ostal doma“, je nek vidni odbornik skušal utemeljiti pičlo zanimanje za občni zbor. Da pa znotraj SŠZ obstaja vendar nekaj nezadovoljstva, je pokazal nadaljnji potek občnega zbora v dvorani Mladinskega doma v Celovcu.

Občni zbor SŠZ: vodstvo skoraj nespremenjeno!

Zaradi službene preobremenjenosti in odborniškega dela v številnih narodno- in kulturnopolitičnih društvih na Zilji, kjer je to delo nedvomno bolj potrebno kot v Celovcu, je skušal dr. Druml prepustiti predsedniško mesto. O tem namenu se je vedelo že od smrti dr. Wiegeleja, vendar odboru za to funkcijo ni uspelo pridobiti koga drugega. Prosto je bilo tudi mesto tajnika, ker je Franc Rulitz zaradi svojega

študija večkrat za dalj časa odsoten.

Predsednik občnega zbora Ivan Lukan je moral zasedanje prekiniti za dvajset minut, da so v osebnih razgovorih Drumla le prepričali, naj ostane predsednik. Danilo Prušnik je obljubil svojo pomoč v celovški pisarni, čez dve leti pa bi bil spet pripravljen prevzeti vodstvo SŠZ. Tudi Rulitz naj še do prihodnje mandatne dobe ostane tajnik.

Predsednik Ludvik Druml in delegati na občnem zboru SŠZ.

Častna gosta Odo Kalan in Ivo Zorčič.

V teh dveh letih naj se vloga SŠZ temeljito preuči, tako z vidika finančnih podpor, ki jih dobiva in posreduje, kakor tudi idejne osnove, ki naj bi jo nudila včlanjenim slovenskim športnim klubom. Druml je v zvezi s tem od predstavnika Zveze slovenskih organizacij, nje-nega tajnika dr. Marjana Sturma odločno zahteval, da je telesno kulturo končno treba upoštevati kot močan dejavnik v narodni politiki. Delo SŠZ trpi predvsem zaradi tega, ker ni poklicno zasedeno. Premisliti bo treba varianto, da bi telesno kulturo nekako priključili obči kulturi, se pravi Slovenski prosvetni zvezi.

Sturm je priznal, da je ZSO športno dejavnost doslej zanemarjala, čeprav je za narodno skupnost izrednega pomena, saj preko športnih prireditev dosežemo tudi tiste Slovence, do katerih druge organizirane strukture več ne sežejo. Šport odpira tudi

vrata do soseda v deželi. Obljubil je več internih pogovorov in sprožil idejo o posvetu vseh prizadetih, kjer bi določili koncept in nadaljnjo pot SŠZ. Ta zamisel je bila dobro sprejeta, a tudi zavržena. Tisti, ki poznajo „interne pogovore“ in klavzure à la ZSO, so ob takih idejah previdni.

ZSO naj se raje z Narodnim svetom dogovarja o smislu ali nesmislu športne dejavnosti med koroškimi Slovenci, športniki in funkcionarji pa že sami vedo za svoje probleme. Tako je bilo slišati iz vrst odbornikov, hkrati pa tudi samokritično, da SŠZ sama nikoli ni iskala odkritega stika z NSKS.

Diskusija je bila prav zaradi številnih kritičnih in samokritičnih pripomb dokaj zanimiva in tudi gostje iz Italije in Slovenije so nas potolažili, češ da pri njih ni veliko drugače. Izredni uspehi posameznih klubov pač še ne zagotovijo zadovoljstva

strešne organizacije. Obratno pa podpore, naj bodo še tako skromne, konec koncev pomagajo in spodbujajo društva. Da pa v prihodnosti v športni zvezi ne bo šlo brez enega ali drugega idealista, ki je z veseljem pri stvari, sicer ni bilo izrečeno, a je kljub temu očitno.

Novi odbor SŠZ

predsednik: Ludvik Druml,
podpredsednik: Danilo Prušnik, tajnik: Franc Rulitz,
blagajnik: Aleks Šimenc,
odborniki: Ivko Ferm, Mirko Kunčič, Peter Trampusch, Anton Malle, Mirko Oraže (Rožek), Mirko Oraže (Sele), Hanzi Lesjak, Jožko Maloveršnik, Franc Wiegele, Matevž Wieser, Jože Blajs, Maja Millonig-Kupper.
Preglednika računov: Štefan Riegelnik, Milan Kupper

Mondiale '90 brez Avstrijcev...

Zgodilo se je kot je bilo pričakovati: avstrijska nogometna reprezentanca je morala že po izločilnem kolu svetovnega prvenstva ponovno v letalo in zapustiti Italijo. Po zadnjih tekmah namreč sploh ni več prišlo do žrebanja med Avstrijo in Škotsko: za obe ekipi je svetovno prvenstvo končano.

Kljub izpadu avstrijske reprezentance pa ostaja svetovno prvenstvo izredno zanimivo. Poleg znanih in pričakovanih ekip določajo njegov potek tudi afriške in južnoameriške ekipe, pa čeprav so nekatere od teh v osmihih finala že izpadle. Kljub temu se prav tem igralcem velja zahvaliti, da so pretrgali enoličnost prejšnjih prvenstev, s tem pa tudi bistveno prispevali k zanimanju za šampionat.

Gledalci v stadionu in doma pred televizijskimi zasloni so tako z velikim zanimanjem spremljali tekmo med Kamerunom in Kolumbijo, ki so jo Afričani odločili v svojo korist po dveh sijajnih akcijah Millerja z 2:1. Pa tudi Kostarika se kljub jasnemu rezultatu (1:4) ČSFR ni vdala

brezpogojno. Od doslej odigranih tekem osmine finala je bila zagotovo med najbolj kvalitetnimi ZRN proti Nizozemski, v kateri so slavili igralci ZRN z 2:1. Ta tekma pa je bila hkrati tudi vsaj v začetnem delu pravi škandal, kajti kar sta si dovolila Rijkaard in Völler, je zdaleč presegle meje športnosti. Bolj civiliziran je bil dvoboj med Brazilijo in Argentino, v

katerem so Argentinci zmagali z 1:0 – in to kot slabša ekipa. Velika pozornost opazovalcev velja tekmii osmine finala med Jugoslavijo in Španijo, ki bo na sporedu danes zvečer ob 17. uri, domačini pa so že včeraj upali na uspeh svoje „squadre“ proti Urugvaju. V primeru uspeha bi Jugoslavija igrala v četrtini finala proti Argentincem (30. junija).

Matthäus in Brehme se veselita zadetka Klinsmana (zgoraj) proti Nizozemski.

Kamerunec Roger Miller (v sredi) odločil tekmo...